

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput V. Innocent. III. Ubaldo (a) Plebano S. Gabini.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

velint. Gratianum sequuntur Marfilus *de red. dit. eccles. 2. part. cap. 5.* Covar. *in cap. 1. num. 1. de restam.* Duarenus *lib. 2. de sacris eccles. ministr. cap. 1.* Joannes de Polemar. *in orat. habita in Concil. Basili. de civil. domin. cleric. pag. 398.* aliter textum illum exponit Basilius *de matrim. lib. 7. cap. 12. num. 4. & dict. quest. 3. schol. cap. 9.* sed verius existimo, B. Augustinum in eo textu non tantum de clericis loqui, sed de monachis. Construxerat enim ipse plura monasteria in Africa, ut constat ex Possidio in vita sancti Augustini, *cap. 2.* Baronio *anno 1391. num. 23. & 24.* & latè refert Marquez *in orig. Eremit. Pennotus lib. 1. hist. canonic. regul. quare cupiens, ut monachi viverent secundum statum & disciplinam illius sæculi, haberentque tantum bona in communi, statutum illud fecit: de quibus monachis acci-*

piendus est idem sanctus Doctor *ralatus in cap. non dicaris, cap. exemplum 12. quest. 1.* Nec tamen omnes, qui ordinari vellent, exitarunt se necessariò hanc vitam servaturos *in ferm. 2. de communi vita cleric. Non quidem permittit, ut monachi bona habeant, quia hoc ipsemet in sermone 3. de communi vita cleric. satis prohibuit: sed affirmat se mutasse propositum, quod habebat non instituendi nisi monachos, & jam velle ordinare clericos, quos non cogit in communi bona possidere; sed si velint, ut proprium retinere possint, Huic etiam conclusioni opponi solent textus in cap. 2. de condition. apposit. capite infirmante, qui clericis, vel vov. cap. veniens 19. de simon. quorum veram interpretationem in eorum commentariis dabimus.*

CAPUT V.

Innocent. III. Ubaldo (a) Plebano S. Gabini.

Quod Dei timorem præ oculis habeas, ex fructibus tuis colligitur evidenter, cum opera, quæ facis, testimonium perhibeant veritati: unde totum in Domino propositum commendamus. Sanè sicut jamdudum auribus nostris insonuit, quondam ad frugem melioris vitæ transire desiderans, officium Plebani (b) resignasti, & coram fratribus (c) sancti Victoris Bononien. (d) promissionem de tua conversione fecisti, neque professionem solennem emittens, neque habitum religionis assumens. Sed nobilis vir Comes Albertus, & parochiani plebis ejusdem, attendentes, relaudabiliter præfuisse, ac de recessu tuo eidem loco jacturam non modicam imminere, desiderium tuum hæcenus retardarunt, à ven. f. n. (e) Florentino Episcopo impetrantes, ut ministres ibidem. Hoc etiam dil. f. noster P. Basilicæ duodecim Apostolorum presbiter Cardin. tunc Ap. Sed. Legatus, pensatâ utilitate plebis proponitur annuisse, quod jamdicti Comes, & populus à nobis ratum haberi simpliciter postularunt, præsertim cum de licentia Prioris sancti Victoris Bononien. dignoscaris hæcenus id fecisse. Licet autem in (f) Lateranen. Concilio de monachis caveatur, ne singuli per villas, & oppida, seu per quascunque parochiales ponantur Ecclesias, sed in majori conventu, aut cum aliquibus fratribus maneat, ne soli inter sæculares homines spiritualium hostium confictum expectent, Salomone dicente: *Væ soli, quia si ceciderit, non est qui sublevet eum: quia tamen istud de canonicis regularibus specialiter non cavetur, qui etsi à sanctorum monachorum consortio non putentur sejuncti, regulæ tamen inserviunt (g) laxiori, & per antiquos (h) canones monachi possunt ad Ecclesiarum parochialium regimen in presbyteros ordinari, ex quo debent prædicationis officium, quod privilegiatum est, exercere; sic annuendum duximus postulari, ut exercens plebani officium, si commodè fieri poterit, unum canonicum regularem tecum habeas ad cautelam, cujus in his, quæ Dei sunt, regularis observantiæ, tam consortio, quam solatio perfruaris.*

NOTÆ.

- (a) **Plebano.**] Ita etiam legitur in tertia collectione, *sub hoc titul. cap. 1.* Plebanus, qui etiam Archipresbyter ruralis, vel Curio, seu Decanus dicitur *in cap. ultim. de offic. Archid. cap. final. ne clerici, vel mon. cap. 1. cod. tit. in 6.* est qui habet sub se capellas, in quibus clerici perpetuò instituuntur, & illi subsunt, ab eoque sacramenta recipiunt; & ejus Ecclesia dicitur Plebani: *in dict. cap. 1. ne clerici, vel mon. lib. 6.* Nec sufficit, ut quis Plebanus dicatur, quod altaria in Ecclesia propria habeat, & dentur in titulum; sed desideratur, ut sit Ecclesia Plebano subdita, & in ea perpetuò clerici instituuntur, ut

probat Cæsar *de Ecclesiastica hierarch. 3. part. disputat. 13. §. 3.* An verò Plebani ultra jurisdictionem fori penitentialis dignitatem in Ecclesia habere dicantur, examinant Filescus *de origine paroch. cap. 3.* Cæsar *ubi supra.* Waldus ergo, de quo in præfenti, Plebanus erat Ecclesiæ S. Gabini habens sub se diversas Ecclesias. De ipso præclaro Martyre nonnulla congestit Baronius *Martyrol. die 19. Februarii.*

(b) **Resignasti.**] In manibus proprii Episcopi, juxta adducta in *cap. admonet. de renunc.*

(c) **Sancti Victoris.**] De hac Ecclesia canonicorum regularium nonnulla addaxi in *cap. cum bis, de majorit. & obed.*

(d) **Promissionem.**] Ob quam tenebantur vitam regula-

regularem profiteri, juxta adducta in cap. porre-
tum, supra de regul.

(e) Florentino.] Petro videlicet, cujus etiam
meminit idem Innoc. III. in cap. 5. & 8. de donat.
ut notavit Ughel. tom. 2. Ital. sacr. in Ecclesia Flo-
rent. num. 32. ad finem.

(f) Lateran.] Relato in cap. 2. hoc tit.

(8) Laxiori.] Canonici enim regulares vere
sunt monachi, monachorumque jure, & nomi-
ne ubique censentur, ut in cap. presens clericus 20.
qua. 3. cap. 2. de postul. cap. 4. cum sequent. de
confirm. utili, cap. de regularibus 25. de simon.
extravag. 1. de regul. inter communes; quia
æquè paupertatem, & obedientiam ac ceteri mo-
nachi profitentur, & similiter fugere debent qua-
cunque religionis statui palam repugnant, cap. 4.
hoc tit. cap. cum in Ecclesiis 10. de majorit. & obed.
cap. sicut 17. de regul. cap. final. ne clerici vel mon.
Sed quia in aliis habent regulam laxiorem, ut con-
stat ex cap. sanè 10. de regul. cap. mandamus 19.
quest. 3. ideo nonnullis in casibus receptum est,
eos appellatione monachorum non venire. Le-
gaufre in parat. ad hunc situl. Primis Ecclesiæ sæ-
culis omnes ferè clerici erant canonici regulares,
ut constat ex Concilio Turon. can. 23. Mogunt.
can. 9. cap. necessaria 12. quest. 1. ex Prospero de
vita contempl. lib. 2. cap. 9. Clericatum assumpturi
omnia sua aut parentibus reliquerunt, aut pauperi-
bus erogarunt, ut probat Hallierius in vindiciis
lib. 4. cap. 2. §. 2.

(h) Antiquos canones.] Relatos in cap. in paro-
chia, cum sequent. 16. quest. 1.

COMMENTARIUM.

^{7.}
^{Conclu-}
^{so pro-}
^{batur.}
EX hoc textu sequens communiter deducitur
assertio: Canonici regularis potest præfici regi-
mini Ecclesiæ secularis. Quæ assertio probati potest
ex Concilio Tridentino sess. 14. de reform. cap. 11.
ubi PP. prohibent, canonicum regularem trans-
latum ad alium ordinem assumi ad beneficium sæ-
culare, etiam curatum; nam e contrariò videntur
innuere, canonicum regularem non traslatum ad
alium ordinem, posse eligi ad tale beneficium, quo
modo illum textum intellexit, & adduxit Rota in
una Papiensi, die 6. Martii, anno 1578. his verbis:
Fuit questum, an canonicus regularis cum licentia Su-
perioris possit provideri de beneficio curato seculari? Et
fuit conclusum, posse, per textum in cap. quod Dei
timorem, de statu monach. & tibi Abbatem in sum-
ma. Idemque sentire videtur Concil. Trident.
sess. 14. cap. 11. dum vult, canonicum regularem
traslatum ad alium ordinem non esse capacem be-
neficii secularis curati: tacitè enim innuere vide-
tur, non traslatum esse capacem; & declara-
vit sacra Congregatio Concilii anno 1602. ibi:
Congregatio Concilii censuit, decretis ejusdem Con-
cilii canonicum regularem non prohiberi obtinere be-
neficia curata secularia, nisi fuerit ex his traslatis,
de quibus habetur in decreto, cap. 11. sess. 14. Pro-
bat Ivo Carnot. episc. 93. adversus Episcopum Le-
movic. dum inquit: Quantùm intellexi ex litteris
ex vestra parte mihi nuper oblatis graviter fere ve-
stra fraternitas, quod Lemonicensis Episcopus in
Synodo agens interdixit omnibus regularibus clericis,
& regimen parochiarum, & confessionem peniten-
tium; qui rectius quidem fecisset, si omnes sacerdo-
tes ad regularem vitam invitasset, quam regulariter

viventes à Dominicarum orium custodia penitus re-
movisset; quibus tanto plus displicet aliena malitia,
quanto longius discesserunt à sua. Illustrant ultra
congestis à Barbosa, & Garanna in presenti, plu-
res congesti à Tamburino tom. 3. de jure Abbat.
dissut. 9. quest. 8. ubi tradit, perdoctum consiliium
Vincentij Parancij, pro canonicis regularibus.
Pennotus lib. 3. hist. canonic. regul. cap. 72. per totum.
Valentis de benefic. titul. 26. num. 3. Joan Lepage
in Biblioth. Premonstr. tom. 1. lib. 1. sect. 18. cap. 12.
Barbosa lib. 1. juris Eccles. cap. 42. num. 49. Solorza-
nus lib. 4. polit. cap. 16. & tom. 2. de jure Ind. lib.
3. cap. 16. num. 1. P. Mendo de Ordin. Milit. di-
sputat. 11. quest. 4. Lantdmeter. ad regulam D. Au-
gustini, cap. 4. Dubal. in vita sancti Norberti, cap.
18. cum sequentib.

Sed pro dubitandi ratione ita in præsentem af-
sertionem infurgo: Indecorum est, minisque
rationi congruum, ut homines disparis professio-
nis, vel habitus præficiantur Ecclesiis, vel in eadem
Ecclesia socientur, cap. in nona 16. quest. 7. Cle-
ment. 1. de elect. ideo sæcularia beneficia sæculari-
bus; & regularia regularibus conferri debent, cap.
cum singula, cap. cum de beneficio, de prebend. in 6.
cap. 1. de elect. eod. lib. cap. inter, de relig. dom. Clement.
ne in agro, §. ceterum, vers. sanè, hoc tit. cap. placuit
16. quest. 1. Trident. sess. 14. de reform. cap. 11. adeo
ut regularia non novitiis, sed expresse professis
conferantur, cap. nullus, de elect. lib. 6. Clement.
2. de supplend. neglig. docent Navarrus ad rit. de
prebend. consil. 2. Covar. in cap. 2. de testam. num.
2. & 3. Ergo canonici regulares non possunt præfici
Ecclesiis sæcularibus, cum sint verè religiosi, cap.
sanè 10. de regul. cap. 2. & 3. 19. quest. 8. Sanchez
de matrim. lib. 2. dissut. 18. num. 7. Azor. tom. 1.
instr. lib. 13. cap. 3. Accedit nam religiosus ex vi
sue professionis non convenit regimen animarum,
cap. monachus, cap. alia 16. quest. 1. quia regularium
est doceri, & pasci, non vero docere, ut ibi refer-
tur: qvare Ecclesiæ parochiales eorum monasteriis
unita non reguntur per monachos, sed per cleri-
cos sæculares. cap. monachi, hoc tit. cap. 1. de capel.
monach. igitur minus ritè poterunt assumi ad regi-
men Ecclesiæ secularis. Angetur hæc dubitandi
ratio ex cap. super eos, de regul. ubi statuitur, quod
monasterium ingressi, cujus professionis habitum
susceperint, non possint amplius ab ea religione di-
scedere, & sæcularibus Ecclesiis deservire: sed ca-
nonici regulares certam regulam professi sunt: er-
go deserere nequeunt illam; & Ecclesiis seculari-
bus præfici. Fulcitur secundò eadem difficultas
ex cap. ad audientiam, de capel. monach. ubi Ho-
noriùs III. scribit Archiep. Burdegal. ut jubeat
omnibus Abbatibus sibi subiectis, ut revocent
cunctos monachos solitariam vitam ducentes in
quibusdam Prioratibus Ecclesiarum secularium, &
in illis ipse Archiepiscopus sæculares clericos inti-
tuat: igitur si clerici regulares jam præpositi Eccle-
siis secularibus romoventur ab eis, ex eo provenit,
quia ipsi ad beneficia secularia eligi non valent.

Adhuc tamen defendenda est præsens asser-
tio, firmiterque tenendum, canonicos regulares
cum sui superioris licentia posse eligi ad benefi-
cia secularia; quod non solum auctoritatibus
suprà congestis, verùm & validissimis juris ra-
tionibus firmatur. Prima deducitur ex eo, nam
canonici regulares essentialiter sunt clerici, & à
temporibus Apostolorum ad regendas Ecclesias
insti-

institutum; unde æquè ac seculares capaces sunt regiminis cujusque Ecclesiæ, etiam secularis. Quam rationem infinuavit D. Thomas 2. 2. *quest.* 189. *artic.* 8. & illustrat Pennotus *dict.* cap. 72. *num.* 1. Secunda, & potissima provenit ex eo, quia non repugnat tale regimen Ecclesiæ secularis canonicis regularibus, ex vi professionis illorum: tum quia illi hoc apertè exprimunt tempore suæ professionis, ut constat *ex lib.* 1. *suarum consuet.* cap. 42. ubi hæc verba exprimuntur: *Et quod nunquam absque licentia Capituli generalis, vel ejus auctoritate fungentis aliquod cum cura, vel sine cura beneficium acceptabo, intus, vel extra ordinem nostrum, renunciando omnibus juribus & privilegiis, & consuetudinibus in contrarium mihi competentibus, vel quomodolibet competituris.* Unde jam olim, & nunc habitâ licentiâ à Superioribus collationes beneficiorum secularium plerumque fieri legimus apud Pennotum *dict.* cap. 72. & Dubalem *supra*, qui pluribus exemplis hanc praxim firmant, & illustrent.

6. Nec obstat dubitandi ratio suprâ expensa; nam licet verum sit, beneficia regularia regularibus, & secularis secularibus conferri debere, tamen circa personas regulares, & quamam illæ dicantur, ut beneficia secularia obtinere non possint, non constat apud Interpretes, ut videre est apud Barbosa in *remiss.* ad *Concil.* Trident. *dict.* *sess.* 14. *cap.* 11. P. Mendum de *Ordinibus Milit.* *diffus.* 13. *quest.* 4. per *rot.* ubi de religiosis militaribus agit. Et licet juxta principium illud canonici regulares, qui monachis in omnibus ferè æquiparantur, admittendi non essent; tamen quia, ut ait Innocentius in presenti, regulam laxiorem profitentur, non comprehenduntur suprâ dictâ prohibitione, nec appellatione regularium, quoad hunc effectum, veniunt; quod declaravit Innocentius III. in presenti, qui consultus fuit, non ut dispensaret eum Plebano sancti Gabini, ut vulgò creditur; sed ut exponeret, interpretareturque prædictam prohibitionem Concilii Lateran. relata in *cap.* 2. *hoc titul.* Nec obstat primum augmentum dubitandi rationis; nam illud procedit in monachis, qui olim ad sacros ordines non ascendebant, immò per clericos seculares regebantur, ut probavi in *cap.* 2. *supra*, *hoc tit.* Canonici verò regulares ex sua institutione clerici sunt, & ita legitimi ministri sacramentorum; quare illis rectè commendari potest regimen Ecclesiæ secularis juxta suam professionem. Nec etiam obstat textus in *dict.* *cap.* *super eo, de regul.* nam ibi agit Summus Pontifex de illis religiosis, qui post susceptum habitum professionis intendunt illum demittere, & in Ecclesiâ deservire, etiam in habitu clericali seculari; quod omnino improbat Pontifex: at canonici regulares retento eodem habitu, & observatâ vitâ regulari, possunt Ecclesiis secula-

tibus præfici; unde nulla est desertio proprii habitus, seu professionis. Nec tandem obstat textus in *dicto cap. audientiam*; nam Honorius in ejus specie agit de monachis prohibitis in Concilio Lateran. relato in *cap.* 2. *hoc titul.* extra monasterium vivere: sed canonici regulares non comprehenduntur prædictâ prohibitionem Concilii Lateran. ut Innocentius in presenti declaravit: igitur Honorius III. non est exaudiendus de ipsis canonicis regularibus. Prosequitur Iacobs Garaña in presenti, qui opponit, & exponit textus in *cap. final. de capel. monach.* *cap.* in *parochia* 16. *quest.* 1. *cap. quorundam* 6. 74. *distinct.* *cap. sicut* 3. *de simon. cap. ad nostram, de confirm. util.* Hæc procedunt jure communi attentò. Nunc examinandum venit, an inspecto juri novissimo Concilii Trident. liceat Canonicis regularibus beneficia secularia possidere? Et non licere, probant Mandosius in *praxi signat. titul. de dispens. monach.* Ojeda de *incompatib.* 2. *part.* *cap.* 24. *num.* 2. Germonius de *indultis Carcin.* 8. *regularis, num.* 46. Felinus in *cap.* in *nostra, de rescript.* *num.* 44. Fulcius de *visitatione libro* 2. *cap.* 15. *num.* 79. Barbosa in presenti, & in *summa Apostol. collect.* 102. *num.* 9. Gonzalez ad *regulam* 8. *Cancel. glos.* 8. *num.* 53. Thom. Sanchez *lib.* 7. *summa, cap.* 29. *num.* 71. Parinac. ad *Trident. sess.* 14. *cap.* 11. Riccius in *praxi, de ois.* 159. *part.* 1. Garcia sibi contrarius de *benef.* *part.* 7. *cap.* 10. *num.* 9. Moventur auctoritate *Concil.* Trident. *dict.* *sess.* 14. *cap.* 11. ibi: *Si canonici in regularium fuerit, ad beneficia secularia et curata omnino incapax existat.* Et declaratione Gregorii XIII. quam refert Thom. Sanchez *ubi supra*. Contrarium verò, immò canonicos regulares hodie capaces esse beneficiorum secularium, tenuerunt Navarrus ad *titul. de prob. consil.* 9. *num.* 5. & ad *hunc titul. consil.* 11. Gratianus *discept. forens.* *tom.* 1. *cap.* 123. *num.* 22. Franc. Marcus 1. *part.* *decision. quest.* 481. *num.* 6. & 1281. *num.* 2. Selva de *benef.* 3. *part.* *quest.* 70. Bertachinus de *Episcopo part.* 1. *lib.* 2. *quest.* 39. Lambertinus de *jure patron. 1. part.* *lib.* 2. in *princip. quest.* *articul.* 19. *num.* 7. Hieronymus Garcia *tom.* 1. *difficult.* 5. *dub.* 5. *punct.* 1. *numero* 13. Tamburinus, & Pennotus *supra*, Dubal, *ubi supra*: quorum fundamenta congesti latè, & doctè D. Josephus Barro Salgado in *supplic. ad Magnum Philippum pro Canonici regularibus.* In qua opinionum varietate credo, validè, & licitè posse canonicis regularibus beneficia secularia etiam curata conferri. Sed quia hæc questio adhuc decisa non est per Sedem Apostolicam, etsi sapius disputata in sacra Rota, ne hujusmodi beneficia canonicis regularibus collata, ut vacantia impetrentur, optarem hujusmodi declarationem peti à Romano Pontifice.

CAPUT VI.

Idem Abbati, & Conventui (a) Sublacen.

CUM ad monasterium Sublacen. personaliter venissemus. Et infra: Firmiter inhibuimus, ne quis de cætero monachorum lineis (b) camisiis uteretur. Ad defectum autem hospitalitatis supplendum, mixturam unius molendini concessimus, amplius pro